

aft børs

yen med den nye energiloven har nå et utvalg i Arbeiderpartiet skal komme til endringer. Utvalgets leder, stortestament Erik Dalheim, går trolig inn for offentlig styring med kraftbransjen, og posten melde. Det er sterke reaksjoner mot de kraftige prisøkningene på og kraftverkernes profittjag. De høye enes oppfattes som en ny form for skatt-

ergiloven ble vedtatt etter forslag fra ringen i 1991, hadde Arbeiderpartiet avendringer mot å overlate strømfor- til markedskreftene. Men etter regje- et ble Arbeiderpartiet tilhenger av lo- minst gikk daværende energiminister enberg i kraftig forsvar for den. Kritik- særlig etter at kraftselskapene eks- trøm mens magasinene var fulle, og sto kke da nedbøren uteble i fjor. Da øk været, og det ble opprør blant forbru-

ved det nye kraftmarkedet er mangel e. Forbrukerne står maktesløse, mens tene har alle kort på sin hånd. Blant an- et vist seg bortimot umulig for vanlige e å «shoppe strøm», fordi det er både unviklet å skifte leverandør. Et marked l konkurranse bærer galt av sted når ne også er utspilt. Derfor har den nye ren ikke virket etter sin hensikt, selv om al bli gebyrfritt å skifte leverandør. er neppe noen løsning å gå tilbake til faste kraftpriser. Men politikerne kan misser for selskapene, som kommer rne til gode. Blant annet kan det stilles everingsansvar og begrensninger i over- e. Vi må også ha større stabilitet i prise- rukerne vil ikke finne seg i å være kaste- et kraftmarked som har fungert så dår- ri har sett det siste året. Det må politi- konsekvensen av.

rlig våpen?

abilitet» er blant de begrep som skvulper en politiske debatt, men som ikke umiddel- tt å gripe. Noen tror åpenbart at «inhabil- oe som befinner seg i Norges lover og at det lese der for å finne ut om noen er inhabil. est brukes begrepene for å så tvil om en mot- politiske standpunkt. r det odelstingspresident Gunnar Skaugs ha- m medlem av kontrollkomiteen det er reist Kan han behandle Lund-kommisjonens rap- r Kontrollutvalgets melding til Stortinget om ken når det viser seg at han selv ble sket? Nå er det vel slik at stortingsrepresen- prinsippet alltid er habile. Men skulle dette strekkelig til å gjøre ham inhabil, har i hvert våkingspolitiet fått et grusomt våpen i hen- e kan innlede etterforskning mot alle represen- g lamme hele Stortingets kontroll med tjenes-

atte-

Politikkens globalisering bør være et tema for norsk poli- tisk debatt, i alle fall når skandalene rundt overvåkingen er avsluttet.

Grete Knudsen har som nærings- og handelsminister fått ansvar for norsk asiasatsing, og departementet bøn- ger en vid kompetanse ut over økonomi for å gjøre jobben.

Norsk globalpolitikk

Skal den norske oljeindustrien utvikle sin egen globalpolitikk? Eller bør den være en del av norsk utenrikspolitikk? Det er etter mitt syn kjernen i den debatten som Dagbladet har forsøkt å reise om den såkalte INT-SOK-rapporten.

På side 2 i Dagbladet lørdag 25. januar tar politisk redaktør John Olav Egeland opp en viktig fluk av det som burde være Norges viktigste utenrikspolitiske debatt for tida: politikens globalisering.

DEBATT
Stein Tønnes-
son

asiatorker (med
bijobb i Statoil)

SIDE 3

Utenrikspolittikken er i så rask forandring at selve begrepet «utenrikspolittikk» ikke lenger passer. Så mange nordmenn er så sterkt beskjeftiget med forhold som går på tvers av verdens landegrensener at «globalpolitikk» blir et dekkende ord. En rekke forhold bidrar til at globaliseringen av politikken går enda forttere i Norge enn i mange andre land:

- Norge har tradisjonelt en sær åpen økonomi.
- Norge er ikke med i den nokså innadvendte regionalorganisasjonen EU, slik at politikere og offentlige funksjonærer slipper å drukne i papirer fra Brussel.
- Situasjonen i våre nærområder er såpass fredelig at sikkerhetspolitikken ikke er like avgjørende som før.
- I Gro Harlem Brundtlands

regjerings tid har Norge skaffet seg en høy miljøpolitisk og fredsskapende profil i verdenspolitikk.

- Verdens økonomiske tyngdepunkt har flyttet seg mot Asia. Det asiatiske markedet utgjør derfor det største potentialet for å øke norsk eksport.

- Norsk næringsliv, med oljeselskapene i første rekke, gjør store investeringer i Asia, Afrika og Latin-Amerika.

Behov

Alle disse forholdene har gjort at Norge har behov for en gjennomtenkt globalpolitikk. Vi trenger å avklare vår holdning til hvordan næringsinteresser og moralske grunnholdninger kan kombineres og balanseres. Det at den norske oljeindustrien er under så sterk nasjonal kontroll, gir oss en enestående anledning til å forplikte den i forhold til en globalt ansvarlig opinion i Norge. Men da må vi gjennomføre en betydelig styrking av den globalpolitiske kompetansen i Stortinget, utenriksstjenesten, forskningsmiljøene, de frivillige organisasjonene og medie- ne. Brundtland-regjeringen la opp til en debatt om dette i 1996.

Skandaler

Etter regjeringsskiftet har debatten druknet i skandaler fra fortida. Noe av det første som skjedde ved regjeringsskiftet, var dessuten at ansvaret for norsk asiasatsing ble flyttet fra Utenriksdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet. Det blir nå av fundamental betydning at Grete Knudsens departement får den nødvendige kompetanse til å foreta globalpolitiske

regjeringer med utgangspunkt ikke bare i økonomi, men også i menneskerettigheter, miljø og den sikkerhetspolitiske situasjon i alle deler av verden.

Fare

John Olav Egeland mener ikke det er veien å gå «å gjøre oljeindustrien til motor i utenrikspolitikk». Det vil de fleste være enig i. Men jeg ser en annen fare: at oljeindustrien utvikler sin egen globalpolitikk uten at denne blir diskutert i norsk opinion. Debatten kommer bare som en virkningsløs boble hver gang det «avsløres» at Norge har investert i en diktaturstat. Oljeindustrien er allerede en motor i Norges globalisering. Problemet er at vi mangler opinionsstyrte motorer. Store deler av det norske politiske miljøet er preget av en nasjonal nærsynthet som gjør at det utvikler seg en kluft mellom næringslivets stadig mer globale perspektiver og opinio- nens hjemlighet.

Opinion

Vi trenger den debatten som Dagbladet har forsøkt å dra i gang. Jeg håper den kan bidra til en kritisk og konstruktiv oppslutning om det vi kan kalle Egeland-linjen i norsk globalpolitikk. Da har jeg ikke bare John Olav Egeland i tankene, men aller mest statssekretær Jan Egeland og hans prinsipp om å utnytte næringslivets globalisering til å utfolde en utrettelig politikk for å fremme fred og menneskerettigheter. Men det er ikke en politikk som kan utvikles av noen ministre og statssekretærer alene. Det trengs en våken opinion med et globalt ansvar.

